

קעג א מיי פ"ה מהל' מלוה ה"א י"א (י"ב י"ג) סמג לאון קפה טוש"ע י"ד ס' קס סעף ו' קעד ב מיי שם ה"י יג טוש"ע שם סעף י"ב:

קעה ג מיי שם פ"ד הל' ב סמג לאון קג טוש"ע י"ד שם סעף א': קעו ד מיי שם הלכה ב: קעו ה מיי שם פ"ה הל' י"ב סמג שם טוש"ע י"ד ס' קס סעף י"א: קעה ו מיי שם פ"ד הלכה ב:

קעה ז מיי פ"א שם הל' ג סמג לאון קפה טוש"ע ח"מ ס' א סעף ב:

קפה ט י מיי שם פ"ב הלכה ז סמג עשין אג טוש"ע ח"מ סימן ט סעף א:

א כ מיי פ"ט מהלכות שטרות הלכה ד סמג עשין פט טוש"ע ח"מ ס' שלג סעף א: ב ל מיי שם ועשין בהשגות וינמ"מ טוש"ע שם סעף ה:

לעו רש"י רי"ש וריש"א. מקום שרייה (לפשתן).

מוסף רש"י לראשון. היות נושה בנ דמתרגמין כנושה כרש"א הדרן עלך איזהו נשך

ערב ועדים אין עוברין אלא משום בל תשימוין. זימנין דעברי נמי אלפני עור לא תתן מכשול כגון שלא היה מלוה בלא ערב ועדים אבל לא תשימוין פסיקא ליה אבל לפני עור זימנין דלא עברי כגון שהיה מלוה לו בלאו הכי כי היכי דמושיט כוס של יין לנזיר לא עברי אלא היכא דקאי בתרי עברי נהרא שלא היה שותפו אם לא היה זה (ע"ו דף ק"א):

הדרן עלך איזהו נשך

השובר את האומנין. משמע ליה זין בשכיר יוס זין בקבלנות אבל צפרקין דבתר הכי (דף פג.) נקט פועלים משום דפועלים לא משמע אלא שכירי יוס דבהכי מיירי כדאמר התם זומנין שאמר להשכיר ולהעריב ורצ נמי דקאמר (לקמן ע"ו) פועל יכול לחזור אפילו בחצי היום דוקא בשכיר יוס איירי ולא בקבלן כדמוכח בשמעמין ולכן נקט פועל ולא אומנין וא"ת דתמיא לקמן בשמעמין (שם) השוכר את הפועל ונחצי היום שמע שמת לו מת או אחזתו חמה אם שכיר הוא כו' ואם קבלן הוא כו' כיון דצרייתא מיירי זין בשכיר זין בקבלן אמאי נקט פועל ה"ל למינקט אומנין דמשמע תרויהו וי"ל דה"ק אם שכיר הוא כדאמר השוכר את הפועל נותן לו שכרו ואם קבלן הוא כך דינו ומשום דצני למתני ונחצי היום וחצי היום לא סיך למתני אלא אשכיר יוס: **את** הקרן. בשני רישין והוא בעל קרון ולספרים דגרסי קדר י"ל דלהכי נקט קדר לפי שקדרים רגילין להיות להם קרונות: **פרייפריין.** דבר האבוד חשיב לה שעמה זמנו הוא לעשות: ואזיל

כל ימי גריד אחד. הם ולא דקדקו בדבר לחוש שמא יוס אחד יהא ארוך מחצירו או קשה מחצירו אלא מותר לומר לו עדור עמי היום הזה של גריד ואעדור עמך זיוס פלוני של גריד: (ב) גריד. לשון יוצא שהארץ יבשה ואין גשמים יורדין: **וכל ימי רביעה.** חשבון כחמד: **אבל לא יאמר לו חרוש עמי בגריד ואני חרוש עמך רביעה.** שמי רביעה קשין למלאכה צדקות: **על לא סתן לו.** את כספק לא תתן לו בנשך עוברין על כל תתן ועל לא תתן כו' כל חד וחד מאי דשייך ביה כדמפרש בגמרא: **גב' מלוה עובר בנזון.** כלל הני דחשיב במתני' דהוא נותן בנשך בשעת הלואה והוא לוקח בשעת פירעון והוא לו כנושה כשמוצעו ודוחקו והוא שם עליו נשך בשעת פיסוק המנאי ונותן מכשול לפני הלואה להצטרו על לא תשיך לאחריך: **שהיא אזהרה ללוה: מפסידין.** כדאמר צפירקין (דף ע"ה) מתמוטטין לעולם: **משה חכם.** ליטתא מעליא נקט: **לא סהיה לו כנושה.** לא תראה צעיני כנושה זו שיראה ויבש: **לראשון.** לשון נושה כדמתרגמין כרש"א הרי לנו צאים באש וצמיס: **עובר משום לפני עור.** שעולה על רוחו של לזה לכפור: **קללה.** כשמוצעו וזה כופר הכל מקללן אותו ואומרין שהוא דובר על לדיק עמך: **ומשפלי.** ישכח הלואתי ואגרוס קללה לעממי: **לועקין.** צ"ד של מטה: **ואינו נענין.** שהרי הם גרמו לעלמן: **קונה אדון לעלמו.** מפרש לקמן: **סוזה מעופוין צנכרי.** אומר מעות שאני משתמש בהן של פלוני נכרי הם שלא להצטע עעלמו ופעמים שהנכרי שומע ומעמיד עדים ומוצעו צדיקיהם: **הדרן עלך איזהו נשך**

השובר את האומנין והטעו זה את זה. מפרש בגמרא: **שכר את החמר או את הקדר להביא פרייפריין וחלילין.** קדר בעל קרון: **פרייפריין.** עינים משופים ונאים לעשות לו אפריון: **חלילין לנלה.** לשמח חתן וכלה: **או למת.** לקוין: **משרה.** רי"ש. מים ששורין בהן קנבוס ופשתן כשהן צנבעולין: **מקוס שאין אדם.** שאינו מואל פועלין לשכור והפשתן אצד והוא סמך עליהן: **שוכר עליהם.** בני אדם ציורק ועליהם לשלם: **או מטען.** מפרש בגמרא: **השוכר את האומנין.** לעשות מלאכה בקבלנות צדק וכן: **וחזרו בהן.** לאחר שעשו מקלס: **ידם על הסחסונה.** אם הוקרו פועלים ואינו מואל מי שיגמרנה בשכר שהיה מגיע לאלו על העתיד לעשות מעכב משכר ממה שעשו כל מה שיצטרך להוציא עד שתגמר מלאכתו בשכר שפסק עם אלו. ואם חזלו פועלים וימלא שיגמרנה צפחות יסוס להם מה שעשו ויתן להם מה שפסק עשו חזיה יתן להם חצי שכרן ואין יכולים לומר לו הרי פועלים אחרים מחמתו לגמור מלאכתך ותן לנו כל שכרנו חוץ ממה שנטלו אלו: ואם

הדרן עלך איזהו נשך

השובר את האומנין והטעו זה את זה. אין להם זה על זה אלא תרעומות ישכר את החמר ואת הקדר להביא פרייפריין וחלילים לכלה או למת ופועלין להעלות פשתנו מן המשרה וכל דבר שאבד וחזרו בהן מקום שאין שם אדם ששוכר עליהן או מטען השוכר את האומנין וחזרו בהן ידם על התחתונה אם

- א) געיל סב. ע"א:.
- ב) צרכ אלפס וכל"ש וכן בילקוט ימא לך דולחמך לא משך וכ"ז שהיה הגי' לפני הרמב"ם שלא הביא רק שני לאון ועין בה"ה פ"ד מהלכות מלוה דין ב'.
- ג) ברכות ו'.
- ד) צ"ב.
- ה) דברים כג.
- ו) שמות כג.
- ז) לקמן ע"ו.

תורה אור השלם

- 1) אב בספר לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אבלי: ויקרא כה לו
- 2) אל תקח מאתו נשך ותרבית לו וראת מאלהדי ותי אהדי עמך:
- ויקרא כה לו
- 3) אם פסח תלוך את עמי את העני עמך לא תתקח לו בנשה לא תשימון עקלי נשך:
- שמות כב כד
- 4) לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מבשל ויקרא כה לו
- 5) לא תשיך לאחריך נשך אלהדי בכל משלח ידך על הארץ אשר אהבך קא שקמה לרשתה:
- דברים כג כ
- 6) לגבר תשיך ולאחריך לא תשיך למען ירדך ויקרא כה לו
- 7) הרבבך אנוש לראשנו באנו באש ובמים ותרציאנו לרדך:
- תהלים סו ב
- 8) תאלמנה שפתי שקר הדיברות על צדיק עתק בגאון ובז:
- תהלים לא יט

הגהות הב"ח

- א) רש"י ד"ה גריד. י"ב וימשה ד' פ"ב דמעשר שני גורם צריד הוא לשון יבש כמו לרדי ממות ע"ש: